

Fræðst í Finnlandi

Reynsla Finna er fyrir margra hluta sakir forvitnileg fyrir okkur Íslendinga í ljósi þeirra verkefna sem við er að fást í okkar samfélagi. Sérstaklega er forvitnilegt að skoða kreppuna sem skall á Finnlandi í lok síðustu aldar og einnig reynslu þeirra og mati á veru þeirra í Evrópusambandinu í 15 ár um komandi áramót.

Stjórn Samtaka iðnaðarins heimsótti þess vegna Finnland í byrjun maí. SI eiga mikla og góða samvinnu við systur-samtök sín á Norðurlöndum og þar eru EK, samtök iðnaðarins í Finnlandi, engin undantekning. EK skipulögðu efnismikla dagskrá sem gaf góða mynd af viðfangs-efninu.

Leið stjórnarinnar lá í forsætisráðuneytið, utanríkisráðuneytið, efnahags- og atvinnumálaráðuneytið, Seðlabanka Finnlands og þá átti hún einnig fund með fulltrúum fjármálaráðuneytisins og ETLA

Esko Aho, fyrrverandi forsætisráðherra Finnlands, nú einn af stjórnendum Nokia

sem er rannsóknarstofnun um finnsk efnahagsmál.

Þá voru tvö fyrirtæki heimsótt. Annars vegar Nokia-risinn og hins vegar Vaisala, sem er alþjóðlegt fyrirtæki á sviði mælitækni andrúmslofts, jafnt í manngerðum rýmum sem lofthjúpi jarðar.

Esko Aho, fyrrverandi forsætisráðherra Finnlands, tók á móti stjórninni í höfuðstöðvum Nokia en hann er nú einn af stjórnendum fyrirtækisins. Auðvitað var rætt um Nokia en umræður leiddust þó fljótt að reynslu Finna af aðildinni að ESB og ekki síður aðdraganda aðildarinnar en þá var Esko Aho forsætisráðherra.

Enda þótt aðstæður í Finnlandi og Íslandi séu um margt ólíkar var ótrúlega margt sem reyndist keimlíkt í aðdraganda kreppunnar í Finnlandi og hér á landi og einnig hvernig þróunin var í Finnlandi og hefur verið hingað til í Evrópuumræðunni. Hvergi varð þess vart að Finnar sæju eftir því að ganga í ESB eða taka upp evruna. Finnarnir töluðu af hógvæð og án þess að mála hlutina sterkum litum, lífið innan ESB og með evru væri ekki dans á rósum en aðildin hefði í öllum aðalatriðum reynst vel og Finnar legðu sig fram um að vera virkir þátttakendur og leggja sitt af mörkum innan ESB kerfisins - það væri lykillinn að árangri.

Alcan verðlaunað fyrir öryggismál Þrjár milljónir vinnustunda án alvarlegs vinnuslyss

Alcan á Íslandi hf. hlaut viðurkenningu frá Vátryggingafélagi Íslands hf. fyrir góðan árangur í öryggismálum. Guðmundur Örn Gunnarsson, forstjóri VÍS, afhenti Rannveigu Rist, forstjóra Alcan viðurkenninguna í Straumsvík þann 4. júní.

3.000.000 vinnustundir

Rúmlega þrjár milljónir vinnustunda hafa verið unnar á athafnasvæði álversins í Straumsvík án þess að orðið hafi alvarlegt vinnutengt slyss og er sá árangur með því allra besta sem þekktist í álverum í Evrópu. „Við erum að sjálfsgöðu stolt af góðum árangri og afar þakklát fyrir þessa viðurkenningu, en hún er okkur þó fyrst og fremst hvatning til að sofna ekki á verðinum og halda áfram á sömu braut,“ er haft eftir Rannveigu Rist forstjóra Alcan í frétt sem birtist á vef fyrirtækisins.

Virðisaukinn endurgreiddur

Nú færðu allan virðisaukaskattinn endurgreiddan af greiddum vinnulúsum við framkvæmdir við lúðarhúsnæði eða sumarhústað, hvort sem um er að ræða nýbyggingu eða eldra húsnæði sem þarfnast viðhalds eða viðbóta. Endurgreiddan verður í boði til 1. janúar 2011.

Nánari upplýsingar er að finna á www.si.is/vsk.

bls. 2

Vopna-
hlé

bls. 3

Sérstök
skattlagning á
gösdrykki

bls. 4 - 5

Félagssundur
um Evrópumál
og iðnaðinn

bls. 7

Múlalundur
50 ára

Gott til
endurvinnslu

VOPNAHLÉ

Ástandið í atvinnulífi og þjóðlífi Íslendinga er því miður orðið með þeim hætti að nú dugar ekkert minna en vopnahlé í stjórnámálum og allri hagsmunabaráttu ef ekki á að fara mjög illa.

Það verður ljósara með hverri vikunni sem líður að þeir sem hafa varað við og krafist skjótra aðgerða til varnar fólki og fyrirtækjum, til eflingar atvinnulífi og til að hamla gegn enn frekara atvinnuleysi, hafa ekki verið illa lyntir úrtölu-menn heldur óþægilega raunsæir.

Langvarandi ofurvextir hafa nagað atvinnulífið að innan og hlaðið upp vandamálum hjá þúsundum heimila. Gjaldeyris-höft lama eðlilega atvinnustarfsemi og hrun bankanna hefur valdið gífurlegum erfiðleikum um allt þjóðfélagið.

Dýrmætur tími glataðist

Ofan á bankahrun og efnahagskreppu hefur þjóðin valið sér stjórnmalakreppu til að bæta gráu ofan á svart. Það gerðist með því að fyrri ríkisstjórn hvarf frá völdum í stað þess að stjórnmalaflokkarnir í landinu tækju höndum saman um vopnahlé og myndun þjóðstjórnar – annað hvort síðastliðið haust eða í byrjun þessa árs. En pólitískar skylmingar voru meira spennandi en ábyrg vinnubrögð stjórnmalaflokkanna. Fyrir bragðið hafa 5 dýrmætir mánuðir glatast í raunverulegum tilraunum til endurreisnar. Það er enn beðið aðgerða.

Tíminn fór í pólitískan sandkassaleik. Janúar var notaður til að fella ríkisstjórnina og mynda nýja. Febrúar og mars fóru í flokksþing og prófkjör og apríl lagðist undir stutta kosningabaráttu. Svo kom stjórnarmyndun og þriðja ríkisstjórnin á fjórum mánuðum sem síðan hefur verið að reyna að horfast í augu við síversnandi raunveruleika í efnahagslífi landsmanna, m.a. vegna þess að nokkrir dýrmætir mánuðir fóru til spillis.

Helgi Magnússon
formaður SI

Samstaða

Þessu verður ekki breytt héðan af. Nú þurfa menn að læra af reynslu og mistökum síðustu mánaða og missera. Það er ekkert svigrúm fyrir pólitíska leiki. Það verða allir að standa saman um þær erfiðu aðgerðir sem blasa við að þurfi að framkvæma til þess að uppbygging efnahagslífsins á Íslandi geti hafist af alvöru.

Svokallað uppgjör við fortíðina er þarft. Þau mál eru í farvegi hjá réttum yfirvöldum. Látum þau sjá um að upplýsa það sem gerðist og kalla til ábyrgðar þá sem kunna að hafa gerst brotlegir við lög og reglur. En festum okkur ekki í fortíðinni og refsigleðinni. Í henni felst engin verðmætasköpun en það er einmitt verðmætasköpun í atvinnulífinu sem við þurfum mest á að halda. Hugsum ekki bara um niðurskurð og skattlagningu. Hugsum meira um uppbyggingu og atvinnusköpun. Á henni þurfum við nauðsynlega að halda og það strax.

Framundan er að leysa sameiginlegt verkefni sem snýr að því að ná niður 170 milljarða halla á fjárlögum ríkisins. Það verkefni verður ekki skilið eftir hjá fjármálaráðherra einum. Ekki hjá ríkisstjórninni einni. Að lausn þessa gríðarlega vanda verða allir stjórnmalaflokkar að koma og einnig verkalyðshreyfingin og atvinnulífið sem fulltrúar fólks og fyrirtækja. Hjá óvinsælli og óarðbærri skattlagningu verður því miður ekki komist né miklum og sársaukafullum niðurskurði ríkisútgjalda til þess að rétta við fjárhag ríkisins. Því fyrr sem þjóðin horfast í augu við vandann og tekur á honum, þeim mun betra. Upp frá því ætti leiðin að geta legið upp á við í trausti þess að slíkum aðgerðum fylgi langþráð vaxtalækkun niður í eins stafs stýrivaxtatölu.

Tímabundið vopnahlé - Þjóðstjórn

Ef við semjum ekki vopnahlé og grípum til óhjákvæmilegra aðgerða hið fyrsta, er hætta á enn skelfilegra ástandi hér á landi. Ástandi sem menn vilja helst ekki lýsa eða hugsa til enda.

Stjórnmalaflokkar og aðrir áhrifaaðilar í þjóðfélaginu ættu nú að semja eins árs vopnahlé, mynda þjóðstjórn, taka höndum saman um að leysa stóru og erfiðu málin og sigla hagsmunum Íslendinga í var. Eftir það mætti taka til við pólitískar skylmingar og hagsmunabaráttu þar sem frá var horfið.

Í tilefni af umræðunni

Sérstök skattlagning á gosdrykki

Hér á landi hafa verið mjög háir skattar á gosdrykkjum og öðrum drykkjarvörum í rúm 30 ár eða allt þar til skattar á matvæli voru samræmdir 1. mars árið 2007. Á sama tíma hefur neysla á gosdrykkjum aukist og er meiri hér á landi en annars staðar í Evrópu. Næstir Evrópubúa á eftir Íslendingum koma Norðmenn sem einnig leggja háa skatta á gosdrykki. Gosdrykkjaneysla er aftur á móti mun minni í Svíþjóð sem þó leggur ekki sérstaka skatta á gosdrykki. Það virðist því vera eitthvað annað en skattlagning sem ræður neyslunni. Hér er því ekki um það að ræða að gera tilraun með skattlagningu gosdrykkja. Tilraunin hefur þegar verið gerð og ekki skilað árangri.

Rétt er að benda á að samfara heilsu- bylgju undanfarinna ára hefur áhersla í vöruþróun drykkjarvöruvafyrirtækjanna einkum beinst að þróun sykurlausra drykkja og vatnsdrykkja með mjög lágt eða ekkert sykurnihald og hefur hlutfallsleg aukning verið langmest í sölu vatnsdrykkja.

Áhrif á drykkjarvöruframleiðendur

Gosdrykkir á markaði hérlendis eru svo til eingöngu framleiddir í landinu en innflutningur hverfandi. Þrátt fyrir að

samdráttur í neyslu gosdrykkja verði óverulegur munu auknar álögur á gosdrykki samt sem áður koma niður á innlendum framleiðendum sem aukinn kostnaður og leggja þeim á herðar kröfu um enn meiri hagræðingu í rekstri. Það má má því búast við að einhver störf tapist

en íslensk fyrirtæki berjast nú þegar harðri baráttu við að halda í starfsfólk sitt við þær erfiðu aðstæður sem nú ríkja.

Árangur neyslustýringar

Í umræðu um sérstakan skatt á gosdrykki hefur hvorki komið fram hversu hár skatturinn ætti að vera né hvaða árangurs stjórnvöld vænta. Vonir heilbrigðisráðherra standa til að draga megi úr gosdrykkjaneyslu. Ekki hefur komið fram hve mikið neyslan á að minnka eða hvað fólk á að drekka í staðinn. Eða hvernig á að tryggja að það verði orkuminni vörur sem ekki valda tannskemmdum.

Forvarnir eða skattheimta

Margítrekað hefur komið fram að ríkisstjórnin eigi ekki annars kost en að bæði skera niður útgjöld og hækka skatta. Sé álagning sérstaks skatts á gosdrykki, í formi vörugjalds, ein leið ríkisstjórnarinnar til að bæta afkomu ríkissjóðs eiga menn að segja það hreinskilnislega og þá liggur beinna við að skattstofninn verði mun breiðari og skattlagningin einfaldari. Það er afleitt að stíga skref til baka í átt til aukins flækjustigs í skattlagningu matvæla.

Sjá nánar á www.si.is.

Nokkrar staðreyndir um skattlagningu matvæla

Árið 2007 tóku gildi lög sem fólu í sér að öll matvæli skyldu flutt í nýtt 7% virðisaukaskattþrep. Áður voru matvæli ýmist í 14% eða 24,5% virðisaukaskattþrepi.

Þar með var það stóra skref stigið að öll matvæli, hverju nafni sem nefnast, skyldu höfð í sama þrepi virðisaukaskattsins. Eina undantekningin frá þessu er að áfengir drykkir bera enn 24,5% virðisaukaskatt.

Samtímis breytingunni á virðisaukaskattinum var ákveðið að fella niður vörugjöld af matvælum með undantekningum þó. Vörugjöld voru t.d. felld niður af öllum drykkjarvörum, ís, hnetum, súpum, grautum, búðingsdufti, sultum, niðursuðuvörum, mjólkurvörum, kaffi, te o.fl. Þessar breytingar voru liður í þeirri viðleitni stjórnvalda að lækka verð á matvörum á Íslandi og einfalda um leið skattkerfið og draga þar með úr kostnaði við það.

Álþingi ákvað hins vegar að halda

áfram að leggja vörugjöld á allan sykur og sætindi sem falla undir 17. kafla tollskrárinnar. Auk sykurs í margvíslegu formi er þar að finna sælgæti s.s. tyggigúmmí, lakkrís, brjóstsykur, karamellur o.fl. Vörugjaldið er ýmist 30 eða 60 kr. á hvert kíló sykurs eða sætinda. Þá er lagt 50 kr. vörugjald á hvert kíló af vörum eins og súkkulaði, páskaeggjum, íssósum og ídýfum, konfektum, súkkulaðihjúpuðum hnetum og rúsínum, lakkrís, karamellum og hlaupi. Þá ber bragðbætt eða litað sykursýróp 30 kr. vörugjald á hvert kíló. Rétt er að hafa í huga að 7% virðisaukaskattur leggst síðan ofan á vörugjaldið.

Til þess að gæta jafnræðis milli innlendar framleiðslu og sambærilegrar erlendar framleiðslu, sem hingað er flutt, fá íslenskir framleiðendur felld niður vörugjöld af hráefnum til sinnar framleiðslu, þ.m.t. sykri. Ef það væri ekki gert væri verið að skattleggja innlenda framleiðslu umfram innflutning.

Nýir félagsmenn

Steypustöðin ehf.
Malarhöfða 10
110 Reykjavík

Hannes Jónsson ehf.
Dalhúsum 92
112 Reykjavík

P.S. Verktakar ehf.
Miðási 8-10
700 Egilsstöðum

TAS Tækniþjónusta ehf.
Síðumúla 11
108 Reykjavík

Maritech ehf.
Hlíðarsmára 14
201 Kópavogi

Jafnræði við leyfisveitingar

Umhverfisstofnun framlengdi frest til umsagnar um leyfisveitingu til útiræktunar á erfðabreyttu byggi. Lagarammi vegna erfðabreyttra lífvera afmarkar ferli leyfisveitinga. Það er miður að Umhverfisstofnun hafi ekki séð sér fært að ljúka afgreiðslu málsins innan þess tímafrests sem miðað er við í lögum og gripð er til sérstakrar framlengingarheimildar. Að sögn Bryndísar Skúladóttur, forstöðumanns umhverfismála hjá SI er í þessu máli sem öðrum mikilvægt að málsferli sé skýrt og að einstaklingar og fyrirtæki geti treyst því að lögbundnir frestir standi. Í umræddu máli hafa lögbundnir umsagnaraðilar gefið jákvæða umsögn. „Það veur athygli að fulltrúi í Ráðgjafanefnd um erfðabreyttar lífverur, sem skilaði minnihluta álit, er starfsmaður Vottunarstofunnar Tún, sem vottar lífræna ræktun. Hagsmunir þeirra

stangast á við hagsmuni umsækjenda og því má draga hlutleysi hans í efa“ segir Bryndís. Aðrir nefndarmenn séu fulltrúar óháðra stofnana og iðnaðurinn á ekki fulltrúa í nefndinni. Samtök iðnaðarins telji æskilegt að í ráðgjafanefnd af þessu tagi sé hlutleysis gætt.

Nú liggur fyrir Alþingi frumvarp um breytingu á lögum um erfðabreyttar lífverur til að taka inn ákvæði tilskipunar 2001/18/EC. Það veur athygli að víða er gengið lengra en tilskipunin gefur tilfni til. SI vilja að jafnræðis sé gætt og ekki sé gengið lengra í þessum lögum en skyldur Íslands við EES samninginn gera ráð fyrir. Mikil sóknarfæri liggja í þessari tækni fyrir íslenskt atvinnulíf og full ástæða er til að búa greininni sambærileg skilyrði og tíðkast í samkeppnislöndum.

Opinn félagsfundur um Evrópumál og iðnaðinn

Félagsfundur SI með ráðgjafaráði, formönnum og stjórnnum allra aðildarfélaga fór fram á Grand hóteli 4. júní. Umfjöllunarefni fundarins var iðnaðurinn og Evrópusambandið. Tilgangurinn var að kynna fyrir félagsmönnum Evrópuverkefni SI og virkja þá til þátttöku í því starfi sem framundan er við stefnumótun og nánari skilgreiningu hagsmuna iðnaðarins vegna umsóknar Íslands um aðild að Evrópusambandinu.

Að loknu ávarpi fundarstjórans, Helga Magnússonar formanns SI hélt Katrín Júlíusdóttir, iðnaðarráðherra erindi þar sem hún fór yfir stöðu mála. Hún sagði fjölmörg verkefni vera á döfinni, ráðuneyti iðnaðarmála sé lykilorðuneyti og þar felist mörg tækifæri. Stærsta málið sé þó að koma á almennum starfsskilyrðum. Í máli Katrínar kom meðal annars fram að komandi aðgerðir í ríkisfjármálum verði sársaukafullar og ekki til þess fallnar að afla stjórnvöldum vinsælda. Leið okkar út úr vandanum sé fólgin í aukinni verðmætasköpun og nærtækast sé að efla þau fyrirtæki sem þegar eru starfandi.

Jón Steindór Valdimarsson, framkvæmdastjóri SI gerði stuttlega grein fyrir Evrópustefnu SI og tæpti á því helsta sem Samtökin hafa unnið á þeim vettvangi síðustu ár.

Þá tók við Hörður Arnarsson formaður nýrrar Evrópunefndar SI og hleypti af stokkunum nýju Evrópuverkefni Samtakanna.

Að erindum loknum mynduðust líflegar umræður og margir sem kvöddu sér hljóðs. Ljóst er að vinnan í hinu nýja Evrópuverkefni SI næstu vikur og mánuði mun skapa grundvöll fyrir gagnleg skoðanaskipti og vonandi víðtæka samstöðu félagsmanna SI í Evrópumálum.

Launaf hlýtur D-vottun

Launaf ehf. hefur staðist úttekt á fyrsta þrepi áfangaskiptrar gæðavottunar Samtaka iðnaðarins og hlotið D-vottun. Magnús Helgason framkvæmdastjóri fyrirtækisins tók við vottuninni. D-vottun er fyrsti hluti gæðavottunarkerfis SI sem tekið er upp í fjórum áföngum. Í því felst að rekstur fyrirtækis er gerður skilvirkari. Fyrirtækið fer í gegnum stefnumótun þar sem afkoma hvers verks eða vöru er skilgreind. Við þetta eykst framleiðni og fyrirtækin skila meiri hagnaði.

Launaf var stofnað 06.06.06 af 6 öflugum iðnfyrirtækum á Austurlandi. Aðaltilgangur félagsins var fyrst og fremst að þjónusta Alcoa Fjarðaál í Fjarðabyggð á sviði rafviðgerða, málmsmíði og vélaviðgerða. Starfsemi félagsins hefur frá stofnun þess breyst frá því að vera eins konar hattur fyrir þau aðildarfélög sem stofnuðu félagið í öflugt

iðnfyrirtæki og starfrækir nú byggingaræild, farartækjaverkstæði, málmsmíði, lagerverslun, pípulagnir, rafviðgerðir, vélaverkstæði og tæknideild. Starfsmenn eru um 90 talsins.

Í gæða- og öryggisstefnu Launafs segir með annars „Við vinnum stöðugt að því að bæta aðferðir okkar til að vernda umhverfið, heilsu og öryggi starfsmanna, til að ná því markmiði okkar að verða slysalaus vinnustaður. Markmiðið er engin slys.“

Framtíðarsýn SI fyrir þróun Íslensks iðnaðar

Á Íslandi þróist fjölbreyttur arðbær iðnaður með öflugan útflutning og sem keppir óhikað við innflutning. Í iðnaði verði til öflug alþjóðleg fyrirtæki. Iðnaður á Íslandi byggir á hugviti, verkþekkingu og nýtingu náttúruauðlinda. Iðnaður verði mikilvægasta greinin í íslensku atvinnulífi sem áhugavert er að fjárfesta í og biður upp á eftirsóknarverð störf fyrir starfsfólk. Iðnaðurinn verður burðarás við öflun nýrra tekna fyrir þjóðarbúið og sköpun starfa. Starfskilyrði á Íslandi séu almenn og gegnsæ og eins og best þekkt í öðrum löndum.

Evrópuverkefni SI

Verkefni hinnar nýju Evrópunefndar SI er að greina jákvæða og neikvæða þætti aðildar að ESB og upptöku evru frá sjónarhóli iðnaðarins. Reynt verður að meta hvort þjóðar betur framtíðarsýn um þróttmikinn iðnað á Íslandi að ganga í ESB og taka upp evru eða standa utan þess og búa áfram með krónu, þá verða skilgreindir þeir þættir í væntanlegum aðildarviðræðum þar sem bregðast þarf við til að gæta hagsmuna íslensks iðnaðar. Stefnt er að því að leggja fram tvær ítarlegar skýrslur með niðurstöðum og miðað er við að fyrri hluta verkefnisins ljúki í desember 2009 og síðari hluta eftir að samningur liggur fyrir, hugsanlega seinnihluta ársins 2010.

Við vinnslu á skýrslunum verður leitað eftir skoðunum og þátttöku

*Formaður: Hörður Arnarsson
Ritari: Bjarni Már Gylfason
Þriggja manna verkefnastjórn:
Hörður Arnarsson, Finnur Geirsson og
Tómas Már Sigurðsson.*

félagsmanna til þess að fá sem gleggsta heildarmynd af hagsmunum iðnaðarins í þessu samhengi. Aðkoma félagsmanna að þessari vinnu er mjög mikilvæg og settir verða á stofn vinnuhópar og stefnt er á röð fræðslufundanna strax í haust. Þá verða fengnir til samstarfs utanaðkomandi sérfræðingar sem hafa unnið svipuð verkefni.

Fram kom á fundinum að Hörður Arnarsson, formaður nefndarinnar, hefur tekið við starfi sem forstjóri Sjóvárs og greindi hann frá því að hann hafi óskað eftir því að annar yrði fenginn

til að gegna formennskunni í hans stað en hann myndi gjarnan sitja áfram í nefndinni.

Evrópumálin voru eitt helsta kosningarmálið í nýafstöðnum kosningum og líklegt þykir að aðildarviðræður hefjist síðar á árinu. Innganga í Evrópusambandið hefur um árabil verið eitt helsta baráttumál SI og mikilvægt er að Samtökin taki þátt í þessu ferli til gæta hagsmuna félagsmanna í aðdraganda samnings, greina breytingar og taka afstöðu til þeirra, leggja mat á samningsniðurstöðu, greina jákvæða og neikvæða þætti og miðla upplýsingum til félagsmanna.

Nýsköpun í nýsköpun

Nikita hlýtur Milljarðamærina

Lífstílsfyrirtækið Nikita hlaut verðlaun Nýsköpunarsjóðs atvinnulífsins, Milljarðamærina, fyrir að fara yfir einn milljarð í ársveltu í fyrra. Milljarðamærin er skúlptúr eftir Steinunni Þórarinsdóttur. Auk verðlaunagripsins fékk starfsmannasjóður fyrirtækisins eina milljón króna. Nikita hannar og selur föt undur vörumerkinu Nikita. Fatnaður og aðrar vörur frá fyrirtækinu eru nú seldar í um þrjátíu löndum.

Verðlaunin voru afhent á ársfundi NSA og í máli Finnþóra Jónssonar, framkvæmdastjóra NSA, kom fram að áætluð velta fyrirtækja sem NSA hefur lagt fé til og á enn hlut í er áætluð um níu milljarðar árið 2009 og að hjá þeim starfa tæplega 500 manns. Fyrirtækin sem um ræðir eru 33.

Jón Steindór Valdimarsson, stjórnarformaður NSA, tók til máls og gerði að umtalsefni nauðsyn þess að setja skýr markmið með allri þeirri starfsemi sem ætlað er að styðja við nýsköpun í landinu og að við höfum ekki efni á brotakennnu og tilviljanakenndu starfi í þeim efnu. Farsælast sé að stöðkerfi atvinnulífsins sé mótað og því stýrt sem mest af atvinnulífinu sjálfu en með tilstyrk almannavaldsins.

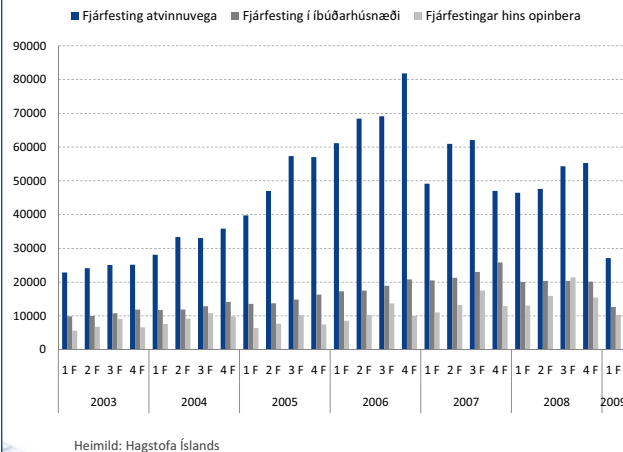
Íslenskur iðnaður

Fréttablað Samtaka iðnaðarins
06. tbl. 15. árg. Júní 2009
ISSN 1022-7741

Fór í prentsmiðju: 15.06.2009
Prentvinnsla: Prenttækni hf.
Plastpökkun: Iðjuberg
Ljósmyndir: Odd Stefán
Útgefandi: Samtök iðnaðarins, Borgartúni 35,
105 Reykjavík, sími: 591 0100, fax: 591 0101
Kennitala: 511093-2019
www.si.is, netfang: ritstjorn@si.is
Ábyrgðarmaður: Jón Steindór Valdimarsson
Ritstjóri/efnisöflun: Rakel Pálsdóttir
Prófarkalestur: Rakel Pálsdóttir
Umbrot: Þóra Ólafsdóttir

Fjölmiðlum er frjálst að nota ritað efni úr Íslenskum iðnaði í heild sinni eða að hluta. Fjölmiðlamenn eru vinsamlegast beðnir að geta heimildar í sílikum tilvikum.

Þróun fjárfestinga 2003-2009 í m.kr.

Heimild: Hagstofa Íslands

Landsframléiðslan dróst saman um 3,9% á milli fyrsta ársfjórðungs í ár og sama ársfjórðungs í fyrra á föstu verði. Þetta er nokkuð minni samdráttur en má sjá í mörgum nálægum löndum um þessar mundir. Þannig var samdrátturinn á evrusvæðinu 4,8% á sama tíma. Hins vegar á eftir að koma fram meiri samdráttur hér vegna yfirvofandi samdráttar í opinberum útgjöldum.

Samdráttur í fjárfestingum er eftirtektarverður en sá hluti efnahagslífsins bar uppi stóran hluta uppsveiflunnar á síðustu árum. Á fyrsta ársfjórðungi þessa árs nam samdráttur í fjárfestingum 47% frá síðasta ári. Mestur varð samdráttur hjá atvinnuvegunum upp á 52% en minnst hjá hinu opinbera 31%. Þrátt fyrir mikinn samdrátt var þó veruleg fjárfesting í krónum talið á fyrsta ársfjórðungi ársins eða um 50 milljarðar króna.

Hagtölur iðnaðarins 2009

Að tala fyrir Íslands hönd

Rúmlega 100 manns sátu málþingið *Að tala fyrir Íslands hönd* sem haldið var í Salnum í Kópavogi 20. maí. Útflutningsráð stóð fyrir málþinginu í samstarfi við Samtök iðnaðarins, LÍÚ, SA, SAF, SVÞ, Ferðamálastofu og Almannatengslafélag Íslands.

Á þinginu fjölluðu innlendir og erlendir fyrirlesarar um orðspor Íslands, fortíð og framtíð en margir hafa haldið því fram að orðspor Íslands hafi skaðast við hrundið meðan aðrir hafa talið tækifæri til sóknar.

Inga Hlín Pálsdóttir og Oddný Þóra Óladóttir verkefnisstjórnar kynntu niðurstöður viðhorfsrannsóknar um Ísland sem Útflutningsráð og Ferðamálastofa fengu ParX Viðskiptaráðgjöf IBM til að gera í þremur löndum; Danmörku, Bretlandi og Þýskalandi.

Samkvæmt rannsókninni er Ísland ennþá helst tengt við náttúru, þó staða þjóðarbúsins sé einnig ofarlega í huga almenningss. Flestir telja að viðhorf sitt til

Íslands sé óbreytt frá því fyrir 12 mánuðum.

David Hoskins, frá almannatengslafyrirtækinu Eye-for-Image í Danmörku telur tækifæri felast í aukinni umfjöllun um landið til að styrkja ímynd þess. Geoff Saltmarsh, eigandi almannatengslafyrirtækisins The Saltmarsh Partnership í Danmörku, telur að ímynd Íslands sé sterk í hugum Breta þrátt fyrir bankahrunið og þeir hafi enn áhuga á því að sækja landið heim.

Urður Gunnarsdóttir, fjölmiðlafulltrúi í utanríkisráðuneytinu, fjallaði um viðbrögð stjórnvalda í bankahruninu og hvernig upplýsingagjöf til fjölmiðla, innlendra sem erlendra var háttað. Andrés Jónsson, formaður Almannatengslafélags Íslands, ræddi vítt og breitt um ímyndarsköpun og lagði til að erlendir sérfræðingar á sviði kynningarmála væru fengnir til að stýra kynningarherferð um Ísland erlendis.

Þá flutti dr. Sigríður Dúna Kristmundsdóttir, sendiherra Íslands í Osló, erindi um hlutverk fulltrúa þjóðar erlendis.

Jón Ásbergsson lauk fundinum með því að fjalla um næstu skref. Hann lagði áherslu á að ímynd Íslands hefði að öllum líkindum ekki skaðast eins mikið og talið hefði verið og full ástæða væri til bjartsýni.

Valur Valsson stjórnarformaður Útflutningsráðs var fundarstjóri.

Múlalundur fagnar 50 ára afmæli

Ólafur Ragnar Grímsson forseti tekur við eintaki úr nýrri vörulínu Múlalundar

Múlalundur, vinnustofa SÍBS var 50 ára á dögunum og var með opið hús af því tilefni 28. maí. Um 200 gestir lögðu leið sína á vinnustofuna, samglöddust með starfslíðinu og þáðu dýrindis veitingar.

Meðal gesta voru forseti Íslands, herra Ólafur Ragnar Grímsson, Árni Páll Árnason, félagsmálaráðherra og þáðu þau eintak úr nýrri vörulínu sem Múlalundur er að hefja framleiðslu á í samstarfi við Nematorg sem Ásta Krístrún Ragnarsdóttir og Valgeir Guðjónsson veita forstöðu. Um er að ræða nýja íslenska hönnunar- og framleiðslulínu sem er hugsuð í þágu bættrar aðstöðu við lestur námsbóka samhliða vinnu á tölvu. Vörulínan samanstendur af brettum undir fartölvur og dagblaða- og bókastöndum og er hönnuð í nánú samráði við lækna og iðjupjálfa. Það er ánægjulegt að sjá hve mikil vörupróun hefur átt sér stað í Múlalundi það sem af er ári. Það mun vonandi skila sér síðar á árinu, en nýja línan fer einmitt á almennan markað í haust.

Helgi Hróðmarsson framkvæmdastjóri hjá SÍBS færði Múlalundi peningagjöf

sem hugsuð er til kaupa á stuðningstæki við framleiðsluna.

Margir fyrrverandi starfsmenn komu í heimsókn og gerðu sér glaðan dag, bæði þeir sem höfðu verið í tímabundinni vinnuþjálfun og eru komnir út á almennan vinnumarkað og svo þeir sem hafa unnið við að aðstoða fólk við vinnuþjálfunina.

Múlalundur hóf starfsemi í maí 1959 þegar fyrstu öryrkjarnir hófu þar vinnu. Sumir þeirra höfðu reynt mánuðum og árum saman að komast í léttu vinnu en án árangurs. Þá var Múlalundur til húsa í Ármúla og strax frá upphafi var mikill áhugi fyrir staðnum og þeirri starfsemi þar fór fram. Þarna var í fyrsta sinn gerð tilraun með vinnustofu af þessu tagi og var það vilji allra að gera Múlalund sem bestan úr garði svo að starfsemin næði tilgangi sínum.

Helgi Kristófersson, framkvæmdastjóri Múlalundar segir þörfina fyrir þessa tegund vinnustaðar óumdeilanlega. „Fólkið sem kemur til starfa í Múlalundi hefur lent í margvíslegum áföllum í lífinu og er aðstaðan þannig að það er hægt að veita öllum einstaklingum atvinnu nema blindum. Fólk hefur mislanga viðdvöl á Múlalundi, sumir þurfa tímabundinn stuðning til að komast inn á almennan vinnumarkað en aðrir eru lengur og er það metið hverju sinni. Markmiðið sé að koma sem flestum út á vinnumarkað á þeim hraða sem hentar hverjum og einum.

Ölgerðin, Kaffítár, Kjarnafæði og Starfsmannafélag Baldvins Njálssonar GK 400 aðstoðuðu við að gera veisluna hina glæsilegustu með því að leggja til veitingar.

Katrín Júlíusdóttir iðnaðarráðherra og Helgi Kristófersson framkvæmdastjóri Múlalundar

Norrænt markaðsverkefni í umhverfistækni

Í haust fer af stað verkefni þar sem umhverfistækni frá Norðurlöndum verður kynnt með sameiginlegum hætti. Samtök iðnaðarins og Útflutningsráð eru þátttakendur í verkefninu NETS (Nordic Environmental Technology Solutions).

NETS verkefnið miðar að því að gera umhverfistækni sýnilegri umheiminum og bjóða fram lausnir sem norræn fyrirtæki hafa þróað til að stuðla að bættu umhverfi. Það er styrkt af Nordic Innovation Center (NICe) og hófst fyrir tveimur árum þegar Finnar, Svíar, Danir og Norðmenn hófu samstarf. Nú hefur Íslendingum verið boðin þátttaka.

Nordic Cleantech

Meginmarkmið verkefnisins er að stuðla að samstarfi á milli norrænna umhverfistækniyrirtækja undir heitinu Nordic Cleantech. Að sögn Bryndísar Skúladóttur sem hefur með verkefnið að gera fyrir hönd SI verður það sameiginlegur kynningarvettvangur fyrir tækni frá Norðurlöndum undir vörumerkinu Nordic Cleantech. Stefnt er að þátttöku á ráðstefnum í Evrópu og að koma Nordic Cleantech lausnum inn á markaði í Bandaríkjunum, Asíu og Póllandi með samstarfi við viðskipta-fulltrúa. „Samstarf og tengslanet fyrirtækja er mikilvægur liður því mörg eru þau lítil og geta hagnast af samvinnu við aðra sem bjóða tækni sem fellur vel að þeirra eigin framleiðslu“ segir Bryndís.

Kynningarfundur um verkefnið var haldinn í Reykjavík í byrjun maí. Þar kynnti Ragnar Eriksen, verkefnastjóri Norðmanna, verkefnið en hann hefur 15 ára reynslu í umhverfistæknigeiranum og þá aðallega í tengslum við markaðssetningu og útflutning. Góð mæting var á fundinum og mikill áhugi fyrirtækja, bæði stórra og lítilla.

Fyrirtæki sem með einum eða öðrum hætti koma að umhverfistækni geta slegist í hópinn ef þau sjá hag sinn af því að starfa undir regnhlífinni Nordic Cleantech. Áherslan er m.a. á orkutækni, vatn og úrgang. Nánari upplýsingar veitir Bryndís Skúladóttir, Samtökunum iðnaðarins.

Stuðningsumhverfi íslenskra sprotafyrirtækja

Ísumar munu tveir nemendur frá Háskólanum í Reykjavík framkvæma rannsókn um íslensk sprotafyrirtæki. Þetta eru þær Guðrún Sjöfn Axelsdóttir mastersnemi í ákvörðunarverkfræði og Ólöf Rún Tryggvadóttir sem er að ljúka B.Sc. í viðskiptafræði. Rannsókninni er stjórnad af verkefnisstjórn sem er skipuð af Davíð Lúðvíkssyni, Eyþóri Ívar Jónssyni og Eggerti Claessen. Rannsóknin er gerð bæði fyrir viðskiptalífið og stuðningskerfið til þess að fá betri upplýsingar um stöðu og þróun sprotafyrirtækja. Tilgangur rannsóknarinnar er að kanna innviði sprotafyrirtækja og greina hvaða aðstoð frá stuðningsumhverfinu sé ábótavant. Markmiðið er að aðstoða sprotafyrirtæki enn betur og markvissara en verið hefur og styðja við framþróun nýsköpunar á Íslandi.

Eigindlegar og megindlegar rannsóknaraðferðir verða notaðar til að kortleggja íslensk sprotafyrirtæki, meta stöðu þeirra og þarfir. Í eigindlega hlutanum verða viðtöl tekin við nokkur fyrirtæki og skráðar reynslusögur, en fáar slíkar sögur eru til af íslenskum frumkvöðlum og sprotafyrirtækjum. Slíkar reynslusögur geta reynst öðrum frumkvöðlum innblástur og nýst vel til kennslu og annara fræðistarfa.

Í megindlega hlutanum verður tekið úrtak með rúmlega 200 sprotafyrirtækjum og lagður fyrir þau spurningarlisti. Spurningarlistinn byggist á sjö hlutum þar sem leitast verður eftir nánari upplýsingum frá frumkvöðlum eða stjórnendum, hvað varðar uppbyggingu fyrirtækisins, stofnanda og teymið, fjármál fyrirtækisins, viðskiptahugmynd og skipulagningu, stjórnun og stefnumótun, skoðanir á málefnum og markaðsmál. Spurningarlistinn er að hluta til byggður á erlendum rannsóknum sem gerðar hafa verið um svipuð málefni og lagað að íslenskum aðstæðum.

Samhliða þessu verður gerður listi yfir sprotafyrirtæki til að byggja upp gagnagrunn sem á að auðvelda stuðningsumhverfinu að halda utan um fjölda sprotafyrirtækja. Stefnit er að því að viðhalda þessum gagnagrunni til að hægt sé að sjá hversu mörg þeirra ná að halda lífi í þessu erfiða efnahagsástandi sem við búum við um þessar mundir.

Í lokin verður gefin út skýrsla með niðurstöðum rannsóknarinnar sem verður aðgengileg á netinu. Rannsóknin mun

Þær Ólöf Rún Tryggvadóttir og Guðrún Sjöfn Axelsdóttir nemendur við HR rannsakna stöðu og þróun íslenskra sprotafyrirtækja

gagnast hagsmunaaðilum, vísindamönnum, háskólum og öðrum menntastofnunum. Umfjöllun um skýrsluna verður í tímaritinu Frjálsri Verslun í september 2009.

Fyrirtæki og stofnanir sem standa að rannsókninni eru Sprotabæing Íslands,

Samtök iðnaðarins, Frumtak, Nýsköpunarsjóður Atvinnulífsins, Klak, Háskólinn í Reykjavík, Háskóli Íslands, Háskólinn á Bifröst, Heimur, Samtök sprotafyrirtækja, Rannís, Útflutningsráð og Hátækni- og sprotavettvangur.

Samfélagssjóður Alcoa styrkir Starfsendurhæfingu Austurlands

Samfélagssjóður Alcoa í Bandaríkjunum hefur ákveðið að styrkja Starfsendurhæfingu Austurlands um 70.000 Bandaríkjadali, eða um 8,9 milljónir króna á tveggja ára tímabili. Steinþór Þórðarson, framkvæmdastjóri mannauðsmála hjá Alcoa Fjarðaáli, afhenti fyrri hluta styrksins, 35.000 Bandaríkjadali í liðnum mánuði.

Markmið Starfsendurhæfingar Austurlands er að aðstoða fólk sem misst hefur vinnu um lengri eða skemmri tíma vegna sjúkdóma, slysa, eða félagslegra aðstæðna og endurhæfa það til vinnu og/eða náms og endurnýja starfsþrek þess. Mikil áhersla er lögð á að endurhæfingin fari sem mest fram í heimabyggð þeirra sem njóta hennar og að stóðir nærsamfélagsins séu nýttar, s.s. heilbrigðiskerfið, félagsþjónustan og mennta- og fræðslukerfið.

Starfsemi Starfsendurhæfingu Austur-

lands fer fram á þremur stöðum, á Egilsstöðum, Reyðarfirði og Höfn. Alls nýta um 50 manns þjónustu endurhæfingarinnar. Á síðasta ári veitti samfélagssjóður Alcoa styrki sem námu samtals 50,6 milljónum Bandaríkjadala, um sex og hálfum milljarði íslenskra króna. Þá lögðu starfsmenn Alcoa um allan heim hönd á plóg fyrir sitt samfélagi og gáfu samtals yfir 705.000 vinnustundir af frítíma sínum í sjálfböðavinnu, eða sem svarar til 350 manna í fullri vinnu.

Samfélagssjóður Alcoa var stofnaður fyrir 56 ára árum og hefur frá upphafi veitt yfir 490 milljónir Bandaríkjadala (71 milljarð króna) til samfélagslegra verkefna um allan heim, þar sem fyrirtækið er með starfsstöðvar.